

**MASTER STUDIJE PRAVNOG FAKULTETA UCG
- PRAVO ZAŠTITE POTROŠAČA-**

**BEZBJEDNOST PROIZVODA I ODGOVORNOST
PROIZVOĐAČA**

doc. dr Nikola Dožić

Apsolutna vs. optimalna
bezbjednost

Nacionalni propisi u ovoj oblasti

Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda - („Sl. CG”, br. 045/14 od 24.10.2014, 013/18 od 28.02.2018)

- Direktiva 2001/95/EZ Evropskog Parlamenta i Savjeta od 3. decembra 2001. o opštoj sigurnosti proizvoda
- Direktiva Savjeta 87/357/EEZ od 25. juna 1987. o usklađivanju pravnih propisa država članica u pogledu proizvoda koji nisu takvi kakvima se čine pa ugrožavaju zdravlje ili sigurnost potrošača

Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu - („Sl.CG”, br. 033/14 od 04.08.2014, 043/18 od 03.07.2018)

- Regulativa br, 765/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta, godine kojom se utvrđuju zahtjevi za akrediradju i nadzor nad tržištem koji se odnose na stavljanje na tržište proizvoda i kojom se ukida Uredba br. 393/93,
- Regulativa br. 764/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta kojom se propisuju postupci u vezi sa primjenom određenih nacionalnih tehničkih pravila na proizvode kojima se zakanito trguje na tržištu druge držtave članice kojom se ukida Odluka br. 3052/95/EU/
- Direktiva 2001/95/EZ Evropskoga Partamenta i Savjeta o opštoj bezbjednosti proizvoda

Uredba o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik („SL. CG”, br. 057/15 od 07.10.2015, 072/18 od 13.11.2018)

Posebni sistemi bezbjednost

Dječje igračke - D 2005/84/EZ,
- D 2009/48/EZ

Pirotehnička sredstva - D 2007/23/EZ

Mašinama – D 2006/42/EZ

Žičare - D 2000/9/EZ

Lijekovi i medicinski proizvodi - D 93/42/EEZ

Uređaji pod pritiskom - D 97/23/EZ,
- D 2009/105/EZ

Plinske instalacije – D 92/42/EEZ,
- D 2009/142/EZ

Električni uređaji - D 2006/95/EZ

Telekomunikacioni uređaji - D 1999/5/EZ

Putnički brodovi - D 98/18/EZ

Vazduhoplovi - U 1592/2002, U 1702/2003

Hrana

Zakon o bezbjednosti hrane 2015 CG

Dječje igračke

Pravilnik o bezbjednosti igračaka 2015 CG

Lijekovi

Zakon o lijekovima 2020 CG

Pirotehnička sredstva

Pravilnik o bezbjednosnim uslovima koje moraju da ispunjavaju
pirotehnička sredstva 2015 CG

Vazduhoplovi

Pravilnik o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji
vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda..... 2013 CG

Direktiva o opštoj bezbjednosti proizvoda

Direktiva o opštoj bezbednosti proizvoda ima za cilj da:

- Osigura da proizvodi široke potrošnje, koji se plasiraju na tržište, ne predstavljaju rizik;
- Proizvođači plasiraju samo bezbjedne proizvode na tržište;
- Države nadziru proizvode na tržištu;
- Države obavještavaju Evropsku Komisiju o merama preduzetim za ozbiljne i neposredne rizike.

Direktiva o opštoj bezbednosti proizvoda obuhvata ***nove, korišćene i popravljene proizvode*** predviđene za potrošače i odnosi na proizvode čija ***bezbjednost nije uređena*** drugim posebnim propisima usaglašenim sa pravom EU ;

Za proizvode koji su označeni CE znakom se primena ove direktive podrazumijeva

Direktiva o opštoj bezbjednosti proizvoda

Ko je proizvođač?

Proizvođač je onaj koji izrađuje proizvod ukoliko je osnovan u EU;

Svako drugo lice koje se predstavlja za proizvođača, tako što stavlja svoje ime, zaštitni znak ili neki drugi poseban znak na proizvod;

Lice koje prepravlja proizvod;

Predstavnik proizvođača kada proizvođač nije osnovan u EU;

Uvoznik ako proizvođač nije osnovan u EU i nema određenog predstavnika.

Ko je distributer?

Distributer je svako fizičko ili pravno lice koje je profesionalno uključeno u lanac isporuke i čija aktivnost ne utiče na bezbjednost proizvoda

Domen primjene?

Na proizvode, koje obuhvataju direktive Novog pristupa (igračke, plovila za rekreaciju, rashladni uređaji, eksplozive za civilnu upotrebu, niskonaponska oprema)

Na proizvode široke potrošnje koji se isporučuju tokom komercijalnih aktivnosti pod uslovom da:

- Proizvod nije obuhvaćen direktivom Novog pristupa ili drugim propisima EU
- Svi aspekti bezbednosti ili kategorije rizika nisu pokriveni direktivama Novog pristupa ili drugim propisima EU

Direktiva o opštoj bezbjednosti proizvoda

Obaveze proizvođača:

- da plasiraju samo bezbijedne proizvode;
- da pruže obavještenje distributerima/korisnicima o mogućim rizicima koje nosi proizvod;
- da kada potrebno i povuku proizvod sa tržišta

Obaveze distributera:

u granicama svojih mogućnosti, da učestvuju u praćenju bezbijednosti proizvoda plasiranih na tržište tako što će prenijeti informacije o rizicima vezanim za proizvod i tako što će saradivati u preduzimanju mjera da se ovi rizici izbjegnu

neće isporučivati proizvode za koje je trebalo da pretpostave, na osnovu informacija koje poseduju i kao stručna lica, da nisu usklađeni sa opštom bezbednošću proizvoda

Koncept bezbjednog proizvoda

„**Sigurni proizvod**” znači bilo koji proizvod koji u normalnim ili razumno predvidljivim uslovima upotrebe, uključujući trajanje i prema potrebi, stavljanje u upotrebu, zahtjeve za ugradnju i održavanje, ne predstavlja nikakav rizik ili najmanji rizik spojiv s upotrebom proizvoda, koji se smatra prihvatljivim i prikladnim s visokim nivoom zaštite sigurnosti i zdravlja ljudi, posebno uzimajući u obzir sljedeće elemente:

- i. karakteristike proizvoda, uključujući njegov sastav, pakovanje, uputstva za sklapanje te prema potrebi ugradnju i održavanje;
- ii. uticaj na druge proizvode u slučaju kad se razumno može predvidjeti da će se on upotrebljavati s drugim proizvodima;
- iii. predstavljanje proizvoda, označivanje, sva upozorenja i uputstva za njegovu upotrebu i uklanjanje i sve druge oznake ili obavijesti o proizvodu;
- iv. kategorije potrošača izloženih riziku prilikom upotrebe proizvoda, posebno djecu i starije osobe.

Mogućnost postizanja više nivoa sigurnosti ili dostupnost drugih proizvoda koji predstavljaju manji rizik ne čini dovoljan razlog da se neki proizvod smatra opasnim;

„**opasan proizvod**” znači svaki proizvod koji nije sukladan s definicijom „sigurnog proizvoda”

„**ozbiljan rizik**” znači svaki ozbiljan rizik, uključujući onaj čiji učinci nisu trenutni, koji zahtijeva brzo djelovanje nadležnog tijela;

Koncept bezbjednog proizvoda - C G

Bezbednim proizvodom smatra se svaki proizvod koji, pod predviđenim ili predvidljivim uslovima korišćenja, uključujući i vijek trajanja, puštanje u rad, instaliranje i zahtjeve u pogledu održavanja, ne predstavlja rizik ili predstavlja minimalan rizik, koji je primjeren upotrebi proizvoda i koji se smatra prihvatljivim u skladu sa visokim nivoom zaštite bezbednosti i zdravlja ljudi, uzimajući u obzir naročito:

- 1) svojstva proizvoda, uključujući njegov sastav, ambalažu, uputstvo za sklapanje, instaliranje i održavanje, kada je to primjenjivo;
- 2) uticaj na druge proizvode, kada je moguće predvidjeti njihovu zajedničku upotrebu;
- 3) izgled, označavanje, upozorenja, uputstva za upotrebu i drugi podaci o proizvodu;
- 4) kategorije potrošača koji su usljed korišćenja proizvoda najviše izložene riziku, posebno djeca i starija lica;
- 5) izgled proizvoda, a naročito neprehrambenog proizvoda, koji može potrošača da dovede u zabludu ako oblikom, mirisom, bojom, izgledom, pakovanjem, označavanjem, obimom, veličinom ili drugim karakteristikama podsjeća na prehrambeni proizvod i zbog toga može biti upotrijebljen od strane potrošača, a naročito djece, na način koji može da predstavlja rizik po njihovo zdravlje i život (npr. gušenje, trovanje ili stomachni problemi zbog stavljanja u usta, sisanja ili njihovog gutanja).

Mogućnost da se kod proizvoda postigne viši nivo bezbednosti proizvoda ili dostupnost drugih proizvoda koji predstavljaju niži stepen rizika ne može biti osnov da se određeni proizvod smatra opasnim.

RAPEX

KEEPING EUROPEAN CONSUMERS SAFE

Sistem brze razmjene informacija

RAPEX (*Rapid alert system for dangerous consumer products*)

Odlukom 84/133/EEC uspostavljen je organizovan sistem za razmenu informacija o proizvodima koji mogu da ugroze zdravlje i bezbednost pojedinaca. Ovaj sistem je ugrađen u kasnijim odlukama i konačno je sadržan u kontekstu Direktive o opštoj bezbednosti proizvoda.

Ovaj sistem predviđa da kada država članica usvoji hitne mere za sprečavanje, ograničavanje ili nametanje specifičnih uslova za mogući marketing proizvoda zbog ozbiljnog i neposrednog rizika koji navedeni proizvod predstavlja po zdravlje i bezbednost potrošača, ona će odmah preduzeti obavesti Komisiju.

Sistem se odnosi na proizvode namenjene potrošačima koji se isporučuju bilo za naknadu ili ne u toku komercijalne aktivnosti i da li su novi, korišćeni ili obnovljeni. Međutim, sistem se ne primenjuje na farmaceutske proizvode, na životinje, na proizvode životinjskog porekla i na vanredne situacije radijacije koje su predmet ekvivalentnih procedura obaveštavanja.

Sistem brze razmene počinje da funkcioniše kada se pokaže da proizvod predstavlja ozbiljan i neposredan rizik po zdravlje i bezbednost potrošača. Nacionalne vlasti procenjuju ovaj rizik od slučaja do slučaja.

Kada se identifikuje ozbiljan i neposredan rizik, nadležni organ se konsultuje, gde je to moguće i prikladno, sa proizvođačem ili distributerom kako bi dobio informacije o proizvodu i prirodi opasnosti. Ovo mora da omogući preduzimanje mera za osiguranje zaštite potrošača uz minimiziranje mešanja u trgovinu.

Kada država članica preduzme mere da eliminiše rizik čiji se efekti mogu proširiti van njene teritorije, ona mora odmah obavestiti Komisiju.

Sistem brze razmjene informacija

Informacije dostavljene Komisiji sadrže detalje:

- da identifikuje proizvod, posebno njegovu prirodu i karakteristike;
- opisivanje prirode i težine opasnosti u pitanju;
- o merama koje je država članica usvojila;
- na lancu snabdevanja.

Komisija proverava ove informacije i prosleđuje ih drugim državama članicama koje, zauzvrat, odmah obaveštavaju Komisiju o svim usvojenim merama.

Komisija takođe može kontaktirati vlasti zemlje za koju se pretpostavlja da je zemlja porekla da izvrši neophodne provere.

U izuzetnim okolnostima, Komisija može pokrenuti istragu kako bi dopunila primljene informacije ili sazvati Komitet za hitne slučajeve bezbednosti proizvoda osnovan Direktivom 92/59/EEC.

Sistem brze razmjene informacija

Evropska komisija objavljuje izveštaje o radu Komisije za sprečavanje ili ograničavanje prodaje opasnih proizvoda na tržištu, takozvani „sistem brzog uzbunjivanja“.

U 2019. godini, vlasti iz 31 zemlje učesnice Sistema brzog uzbunjivanja (države članice EU plus Velika Britanija, Norveška, Island i Lihtenštajn) razmenile su 2.243 upozorenja o opasnim proizvodima putem sistema, što je podstaklo 4.477 naknadnih radnji.

Ovo predstavlja povećanje od 10% u odnosu na 2018 godinu i 63% od 2015.

Preduzete radnje se kreću od povlačenja ili uništavanja proizvoda od strane distributera i prodavaca pre nego što stignu do potrošača, do povlačenja nebezbednih proizvoda od korisnika.

Prema izveštaju iz 2019, igračke su bile najčešće prijavljeni proizvod (29% ukupnih obaveštenja), zatim motorna vozila (23%) i odeća, tekstil i modni predmeti (8%). Kozmetika, električni aparati i oprema, kao i proizvodi za negu dece i dečija oprema takođe su imali veliki broj upozorenja.

Najviše prijavljenih rizika odnosi se na proizvod koji izaziva povrede (27%) kao što su prelomi ili potresi mozga. Hemijske komponente u proizvodima bile su druga najčešće označena zabrinutost (23%), a slede rizici od gušenja za decu (13%).

Sistem brze razmjene informacija u doba COVID-a

Iako nije obuhvaćeno izveštajem za 2019. godinu, registrovano je nekoliko novih upozorenja od početka izbijanja korona virusa.

Do 1. jula bilo je 63 upozorenja na maske za lice, 3 upozorenja na kombinezone, 3 upozorenja na sredstva za dezinfekciju ruku i 3 upozorenja na UV lampe („štapići za dezinfekciju“).

U periodu od 1. marta do 1. jula preduzeto je 10 naknadnih akcija na maske za lice i jedna na dezinfekciono sredstvo za ruke, što je dovelo do daljeg usklađivanja mjera protiv takvih proizvoda i na taj način poboljšanja zaštite potrošača širom Evrope.

Odgovornost proizvođača

Uvođenje Direktive o odgovornosti za proizvode bilo je kontroverzno u to vreme. Bio je to kulminacija nekih deset godina razmatranja i debate. Konačno, njena primjena je relativno dobro prihvaćena od svih zainteresovanih strana.

Direktiva OOP usvojena je 1985. godine i postavlja režim odgovornosti bez krivice za neispravne proizvode na nivou cijele EU. Kao direktivu, implementirale su je zemlje članice EU i njihovi nacionalni sudovi sprovode je u skladu sa relevantnim domaćim zakonima koji je primenjuju.

Direktiva o odgovornosti za proizvode nastoji da, za pitanja koja njome reguliše, postigne maksimalnu harmonizaciju zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica.

Direktiva o odgovornosti za proizvode izričito ostavlja nekoliko pitanja nacionalnim zakonima država članica, uključujući sledeće:

- Sprovođenje zaštite od razvojnog rizika.
- Uvođenje plafona za štete koje su dovele do smrti ili povreda od strane identičnih proizvoda.
- Naknada nematerijalne štete.

Potrošači u EU takođe imaju prava prema nacionalnim zakonima koji sprovode Direktivu 1999/44/EC o određenim aspektima prodaje potrošačke robe i povezanih garancija (Direktiva o potrošačkoj prodaji i garancijama), koja predviđa da će prodavac koji je „svako fizičko ili pravno lice koje na osnovu ugovora prodaje robu široke potrošnje u okviru svoje trgovine, poslovanja ili profesije“ biti odgovoran za bilo kakvu neusaglašenost sa ugovorom o prodaji, koji je postojao u vreme kada je proizvod isporučen.

Odgovornost proizvođača

Za postojanje odgovornost, oštećena osoba mora dokazati nedostatak, štetu i uzročnu vezu između njih.

Prema Direktivi, proizvođač je odgovoran za štetu uzrokovanu nedostatkom na njegovom proizvodu.

Proizvod se definiše kao „sve pokretne stvari čak i ako su ugrađene u drugu pokretnu ili u nepokretnu”, a ova definicija uključuje električnu energiju (član 2, Direktive o odgovornosti za proizvod).

Koncept nedostatka je u srcu odgovornosti.

Proizvod se smatra neispravnim za ove svrhe kada ne pružanivo bezbednosti koji osoba ima pravo da očekuje, uzimajući u obzir sve okolnosti, uključujući:

- Prezentaciju proizvoda.
- Upotrebu tj. način na koji bi bilo razumno očekivati da bi se proizvod mogao koristiti.
- Vrijeme kada je proizvod pušten u promet. Proizvod nije neispravan samo iz razloga što se bolji proizvod naknadno stavlja u promet.

Sud pravde Evropske unije smatra da se, za određene proizvode, nivo bezbjednosti koji potrošač ima pravo da očekuje treba smatrati posebno visokim zbog inherentne funkcije proizvoda, ranjivosti tipičnog korisnika. i njegov abnormalni potencijal za štetu koju proizvod predstavlja (Slučaj C-503/13) . Sud EU je takođe smatrao da za takve proizvode, kada se utvrdi da proizvodi koji pripadaju istoj grupi ili čine dio iste proizvodne serije imaju potencijalni nedostatak, može biti moguće klasifikovati bilo koji proizvod koji pripada toj grupi kao neispravan, a da se ne dokaže da predmetni proizvod zaista ima takav nedostatak. U navedenom slučaju, proizvodi o kojima je reč bili su pejsmejker i kardioverter defibrilator.

Odgovornost proizvođača

Proizvođač je potencijalno odgovoran za nedostataka proizvoda prema Direktivi - „proizvođač gotovog proizvoda, proizvođač bilo koje sirovine ili proizvođač sastavnog dijela i svako lice koje se stavljanjem svog imena, žiga ili drugog prepoznatljivog obeležja na proizvod predstavlja kao njegov proizvođač.“

Ova definicija je proširena i na:

- Uvoznik proizvoda iz EU.
- Dobavljač koji ne otkrije, u razumnom roku, identitet osobe koja im je isporučila proizvod.

U predmetu Komisija protiv Francuske (predmet C-52/00 i predmetu C-177/04) ukazano je da će dobavljač biti oslobođen objektivne odgovornosti ako identifikuje proizvođača ili dobavljača iznad njega, i da države članice ne mogu ograničiti ovu odbranu nikakvim odredbama domaćeg zakona.

Odgovornost je solidarna kada su dva ili više proizvođača odgovorni za istu štetu, ne dovodeći u pitanje odredbe nacionalnog prava koje se odnose na prava doprinosa ili regresa.

Odgovornost proizvođača

Direktiva se odnosi na štetu:

(a) nastalu smrću ili tjelesnim ozljedama;

(b) šteta na bilo kojem predmetu, ili uništenje bilo kojeg predmeta ili imovine osim samog neispravnog proizvoda, s donjim pragom od 500 Ecu, pod uvjetom da je dio vlasništva:

- i. takve vrste koja je obično namijenjena za privatnu uporabu ili potrošnju; i
- ii. da ga je oštećena osoba uglavnom upotrebljavala za svoju vlastitu uporabu ili potrošnju.

Zemlje EU-a mogu utvrditi granicu za ukupnu odgovornost proizvođača u slučaju smrti ili tjelesne ozljede prouzročenih istim predmetom jednake neispravnosti.

Teret dokazivanja štete je na oštećenoj osobi. Ona mora dokazati: stvarnu štetu; neispravnost proizvoda; uzročno-posljedičnu vezu između štete i neispravnosti. Međutim, ne mora dokazati nemar ili krivnju proizvođača ili uvoznika.

Odgovornost proizvođača

Proizvođač neće biti odgovoran prema Direktivi o odgovornosti za proizvode ako može dokazati bilo šta od sledećeg:

- Proizvod nije pustio u promet.
- S obzirom na okolnosti, verovatno je da nedostatak koji je prouzrokovao štetu nije postojao u vreme puštanja proizvoda u promet ili da je nedostatak nastao naknadno.
- Oni nisu proizvodili proizvod za prodaju ili bilo koji oblik distribucije u ekonomske svrhe, niti proizvodili ili distribuirali proizvod u toku svog poslovanja.
- Do kvara je došlo zbog poštovanja obaveznih propisa koje izdaju državni organi.
- Stanje naučnog i tehničkog znanja u vreme kada su proizvod puštali u promet nije bilo takvo da bi omogućilo otkrivanje kvara (razvoj rizikuje odbranu).
- U slučaju proizvođača komponente, kvar se može pripisati dizajnu proizvoda u koji je komponenta ugrađena ili uputstvima proizvođača proizvoda.

Država članica može odstupiti od odbrane od razvojnih rizika i predvidjeti u svom nacionalnom zakonodavstvu da proizvođač i dalje može biti odgovoran čak i ako može dokazati da stanje naučnog i tehničkog znanja u vreme kada je proizvod stavljen u promet nije bilo takvo da omogućiti otkrivanje postojanja kvara (član 15(1)(b), Direktiva o odgovornosti za proizvod).

Odbrana od rizika od razvoja bila je posebno kontroverzna u istoriji Direktive o odgovornosti za proizvode (vidi Komisija protiv Ujedinjenog Kraljevstva (predmet C-300/95)). Obim odbrane je usko tumačen i veoma retko uspešan. Ako proizvođač može da pokaže da je šteta ili povreda delimično prouzrokovana nemarom potrošača, to može ublažiti svaku potencijalnu izloženost odgovornosti. Međutim, ovo se ne odnosi na radnje ili propuste treće strane.

Odgovornost proizvođača

Rok zastarjelosti od tri godine primjenjuje se na potraživanja prema Direktivi o odgovornosti za proizvode.

Ovaj period počinje od ranijeg od dana kada podnosilac zahtjeva postane svjestan, ili je razumno trebalo da bude svjestan, za štetu, nedostatak i identitet proizvođača.

Takođe sva prava koja se mogu ostvariti prema Direktivi o odgovornosti za proizvode gasa deset godina od datuma kada je proizvođač stavio u promet stvarni proizvod koji je prouzrokovao štetu.

Pod stavljanjem u promet podrazumeva se trenutak u kome je proizvod napustio proizvodni proces kojim upravlja proizvođač i ušao u marketinški proces u obliku u kome se treba ponuditi krajnjem korisniku da se koristi ili konzumira (videti O'Birne v Aventis Pasteur MSD i drugi (predmet C-127/04) EU:C:2006:93).

U kasnijoj odluci, CJEU je pojasnio da ovaj period počinje kada je proizvod pušten u promet od strane proizvođača, a ne od strane prodavca (vidi Andreas Kainz protiv Pantherverke AG (Slučaj C-45/13) EU:C:2014:7) .

Proizvođaču je zabranjeno da u potpunosti ograniči ili isključi svoju odgovornost u vezi sa svojom odgovornošću prema Direktivi o odgovornosti za proizvod (član 12, Direktiva o odgovornosti za proizvod). Države članice mogu da sprovode strože zahteve u svojoj jurisdikciji.

Odgovornost proizvođača

Direktiva o odgovornosti za proizvode ne pokriva štetu na privatnoj imovini koja je manja od 500 evra.

Direktiva o odgovornosti za proizvode daje državama članicama mogućnost da u svoje nacionalne zakone uvedu ograničenje ukupne odgovornosti proizvođača od najmanje 70 miliona evra za štetu nastalu smrću ili ličnim povredama i uzrokovanu identičnim proizvodima sa istim nedostatkom.

Direktiva o odgovornosti za proizvod izričito ne dovodi u pitanje nacionalne zakone koji se odnose na nematerijalnu štetu (kao što su bol i patnja). Ovo je važna tačka, jer može dovesti do veoma različitih ishoda za potrošače u zahtevima za odgovornost za proizvode širom EU.

Odgovornost proizvođača u ZOO-u

Ko stavi u promet neku stvar koju je proizveo, a koja zbog nekog nedostatka za koji on nije znao predstavlja opasnost štete za lica ili stvari, odgovara za štetu koja bi nastala zbog tog nedostatka, bez obzira na krivicu.

Proizvođač odgovara i za opasna svojstva stvari ako nije preduzeo sve što je potrebno da štetu, koju je mogao predvidjeti, spriječi putem upozorenja, bezbjedne ambalaže ili drugom odgovarajućom mjerom.

Oštećeno lice je dužno da dokaže neispravnost proizvoda, štetu i uzročnu vezu između neispravnosti proizvoda i štete.

Proizvod je bilo koja pokretna stvar, kao i samostalni dio ugrađen u neku pokretnu ili nepokretnu stvar, kao i električna i drugi oblici energije.

Proizvod nije ispravan ako, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito način na koji je proizvod predstavljen, svrhe u koje, prema razumnom očekivanju, proizvod može biti upotrijebljen i vrijeme kad je proizvod stavljen u promet, ne pruža sigurnost koja se od takvog proizvoda opravdano očekuje. Proizvod nije neispravan samo zbog toga što je naknadno bolji proizvod stavljen u promet

Odgovornost proizvođača u ZOO-u

Proizvođač je lice koje je izradilo gotov proizvod, lice koje je proizvelo sirovinu, samostalni ili nesamostalni dio ugrađen u gotov proizvod, kao i lice koje se, obilježavanjem proizvoda svojim imenom, žigom ili kakvim drugim znakom raspoznavanja, predstavlja kao proizvođač.

Ako je proizvod uvezen, uzima se da je proizvođač lice koje je uvezlo proizvod radi prodaje, davanja u zakup ili bilo kojeg drugog oblika stavljanja proizvoda u promet i odgovara solidarno s gore navedenim licima.

Ako nije moguće utvrditi ko je proizvođač, proizvođačem se smatra svako lice koje proizvod stavlja u promet, osim ako to lice u razumnom roku ne obavijesti oštećenog o licu od koga je nabavilo proizvod, kao i kad se ne može utvrditi ko je uvezao proizvod, pa i onda ako su ime, fabrika ili naziv proizvođača navedeni na proizvodu.

Ako više lica odgovara za štetu prouzrokovanu neispravnošću proizvoda, njihova je odgovornost solidarna.

Odgovornost proizvođača ne može se ugovorom s oštećenim unaprijed isključiti ili ograničiti.

Potraživanje naknade štete prouzrokovane neispravnim proizvodom zastarijeva u roku od tri godine od dana kad je oštećeni saznao ili morao saznati za štetu, neispravnost i proizvođača.

Pravo na naknadu štete prouzrokovane neispravnim proizvodom prestaje u roku od deset godina od dana njegovog stavljanja u promet, osim ako je u tom roku protiv proizvođača pokrenut postupak pred sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđivanja ili ostvarivanja potraživanja naknade štete iz ovoga odsjeka

Odgovornost proizvođača u ZOO-u

Proizvođač se oslobađa odgovornosti, ako dokaže:

- da nije stavio proizvod u promet;
- da iz okolnosti slučaja proizilazi da neispravnost, a ni njen uzrok, nijesu postojali u vrijeme kad je stavio proizvod u promet;
- da proizvod nije proizveden za prodaju, davanje u zakup ili bilo koju drugu poslovnu svrhu, niti da je proizveden ili stavljen u promet u okviru njegovog poslovanja;
- da je neispravnost posljedica pridržavanja prinudnih propisa koji su bili na snazi u trenutku kad je stavio proizvod u promet;
- da stanje nauke ili tehničkog znanja u vrijeme stavljanja proizvoda u promet nije omogućavalo otkrivanje neispravnosti;
- da je šteta prouzrokovana isključivo radnjom oštećenog ili lica za koju on odgovara, odnosno radnjom trećeg lica koju proizvođač nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

Proizvođač dijela proizvoda oslobađa se odgovornosti i ako dokaže da je neispravnost prouzrokovana konstrukcijom glavnog proizvoda ili uputstvima dobijenim od proizvođača glavnog proizvoda.

Proizvođač se djelimično oslobađa odgovornosti ako je nastanku štete djelimično doprinio oštećeni ili lice za koje on odgovara.

Ako je nastanku štete djelimično doprinijelo treće lice, ono odgovara solidarno s proizvođačem.